

Návod na použití a instalaci ptačí budky

Ptačí budka je určena pro **venkovní použití** jako hnízdní prostor pro volně žijící ptactvo. Nejde pouze o správné zavěšení, ale také o **bezpečné dlouhodobé umístění**, pravidelnou kontrolu a včasné odhalení rizik, která mohou vzniknout vlivem **počasí, vlhkosti, slunečního záření, sesychání dřeva nebo zvýšení hmotnosti budky během provozu**.

1. Určení výrobku

Výrobek slouží jako **hnízdni a úkrytový prostor pro ptáky**. Je určen k pevnému umístění ve venkovním prostředí, například na **strom, fasádu domu, hospodářský objekt, sloup nebo jinou stabilní konstrukci**.

Výrobek **není hračka** a nesmí být používán jako dekorace zavěšená provizorně, jako lezecký prvek ani jiným nevhodným způsobem, který by mohl zvýšit riziko **uvolnění, pádu nebo poškození**.

2. Důležité bezpečnostní upozornění

Upozornění: Ptačí budka je výrobek určený pro dlouhodobé venkovní použití. Vlivem deště, mrazu, sněhu, námrazy, větru, slunečního záření a střídání teplot může dojít k **sesychání dřeva, bobtnání, praskání prken, uvolnění spojů, oslabení kotevních bodů nebo změně hmotnosti výrobku**.

U větších budek může dojít ke **zvýšení celkové hmotnosti** například po dešti, po nasáknutí materiálu, vlivem nečistot nebo tím, co ptáci nanosí dovnitř. Z tohoto důvodu musí být budka vždy upevněna s **dostatečnou bezpečnostní rezervou** a pravidelně kontrolována.

Při zanedbání kontroly může dojít k **uvolnění části budky, vytržení kotev, prasknutí nosného dílu nebo pádu celé budky**, a tím ke **zranění osob nebo poškození majetku**.

Používání budky bez pravidelné kontroly upevnění, dotažení spojovacích prvků a celkového stavu materiálu **zvýšuje riziko nebezpečí**.

3. Výběr vhodného místa

Budku umísťujte pouze na **klidné, stabilní a bezpečné místo**, které je vhodné pro dlouhodobé venkovní zatížení. Vždy zohledněte:

- stav podkladu,
- působení větru a deště,
- možnost dlouhodobého zatékání,
- oslunění a přehřívání,
- bezpečný přístup pro následnou kontrolu.

Neumisťujte budku nad průchozí místa, vstupy do objektů, chodníky, terasy, posezení, parkovací místa, dětská hřiště ani jiná místa s pravidelným pohybem osob.

Toto doporučení platí jak pro **rodinné domy, zahrady a soukromé pozemky**, tak i pro instalace na **firmy, školy, bytové domy, fasády objektů, parky a veřejné projekty**.

4. Posouzení podkladu před montáží

Před instalací vždy zkontrolujte, zda je podklad **pevný, nosný, soudržný a nepoškozený**. Nevhodný je zejména podklad, který je:

- zpuchřelý, shnilý nebo prasklý,
- rozpadavý nebo vlhkostí oslabený,
- tvořený nesoudržnou omítkou nebo uvolněným obkladem,

- mechanicky porušený nebo dlouhodobě degradovaný počasím.

U stromů je nutné zohlednit **zdravotní stav kmene nebo nosné větve**, její průměr a obvod. Budka se umísťuje na různé podklady a je tedy vždy před montáží nutné zhodnotit způsob, jakým bude budka na určené místo bezpečně a stabilně připevněna. U budov je nutné zohlednit **skutečný nosný podklad pod fasádou**, nikoli pouze povrchovou vrstvu.

Budku nikdy neinstalujte pouze do vrstvy, která sama o sobě není nosná.

5. Připevnění budky

Budku připevňujte pouze pomocí **vhodného kotevního materiálu pro venkovní použití**, který odpovídá:

- typu podkladu,
- hmotnosti budky,
- předpokládanému zvýšení hmotnosti v provozu,
- dlouhodobému působení vlhkosti a povětrnostních vlivů,
- předpokládanému zatížení větrem.

Doporučujeme používat **kvalitní vruty, šrouby, kotvy a hmoždinky** vhodné pro daný podklad a venkovní použití. Upevnění musí být provedeno do **nosné části podkladu**, nikoli pouze do povrchové vrstvy.

U větších a těžších budek doporučujeme:

- upevnění minimálně ve **dvou až čtyřech pevných bodech** podle konstrukce budky,
- použití **větších podložek** pod hlavami šroubů nebo maticemi, aby se snížilo riziko prasknutí nebo vymačkání dřeva,
- volit kotevní materiál s dostatečnou rezervou pro **dlouhodobé zatížení**, nikoliv pouze pro suchou hmotnost nového výrobku,
- u větších budek nad **3 kg** doporučujeme doplnit instalaci o **ocelové konzole pod budku**, aby budka na konzolách současně **seděla a byla nesena i podpírána**, nejen visela na spojovacích prvcích, počet konzolí (nosnost a stabilita) a jejich rozměr zvolte podle hmotnosti x3 a délku ramene (hloubka budky)
- ocelové konzole **zvyšují bezpečnost a předcházejí možnému nebezpečí** při dlouhodobém používání a zvyšují stabilitu
- konzole **nejsou součástí balení výrobku** a je nutné je dokoupit samostatně podle proporcí konkrétního typu budky,
- **hloubka budky odpovídá potřebné délce ramene (2 kusy) ocelové konzole**, na které má budka bezpečně dosednout dnem, rovnoměrně z obou stran.

Pokud bude budka umístěna na několik let na budovu, do parku, do veřejného prostoru nebo do místa se zvýšeným provozním rizikem, doporučujeme montáž svěřit **odborně způsobilé osobě**, která zhodnotí bezpečnost a rozhodne k situaci konkrétní lokality.

6. Doporučení pro kotvení těžších budek

U větších budek je nutné počítat nejen s jejich vlastní hmotností, ale i s tím, že se hmotnost může během provozu výrazně zvýšit. Typickým důvodem je **nasáknutí vodou, vlhkost materiálu, nečistoty a hnízdní obsah**, napadaný sníh na střeše budky.

Proto doporučujeme navrhovat upevnění tak, aby bezpečně přeneslo i **výrazně vyšší provozní zatížení**, než je samotná suchá hmotnost výrobku. Je nutné s těmito situacemi počítat ještě před přípravou montáže a výběru místa.

Obecné montážní doporučení:

- kotvu, hmoždinku i vrut vždy vybírejte podle **materiálu podkladu a montážního návodu výrobce kotev**, nosnost, průměr, délka, typ zatížení a hodnota zatížení,
- u zdiva a betonu kotvíte vždy do **pevného a soudržného podkladu**,
- hloubka kotvení musí odpovídat **konkrétnímu typu kotvy**; nestačí pouze délka vrutu,
- nepoužívejte poddimenzované nebo krátké hmoždinky,
- u těžších budek a dlouhodobých instalací je vhodné použít **robustnější kotvení a větší průměr spojovacích prvků**,
- po dotažení nesmí dojít k deformaci, štípnutí nebo stlačení dřeva v místě uchycení.

V případě montáže do zateplených fasád, historických objektů, tenkostěnných podkladů nebo neznámého zdiva je nutné způsob kotvení **individuálně posoudit**.

7. Kontrola po montáži

Po instalaci vždy ověřte:

- že budka drží **pevně a bez vůle**,
- že se podklad v místě kotvení **nedrolí, nepraská ani nedeformuje**,
- že spojovací prvky nejsou přetažené tak, aby poškodily dřevo,
- že budka není nakloněná nebo mechanicky namáhaná nevhodným směrem,
- že v případě pádu nehrozí zranění osob.

8. Pravidelné kontroly během používání

Budku je nutné **pravidelně kontrolovat po celou dobu používání**. Kontrolu doporučujeme provádět minimálně:

- **1 x před sezónou a 1 x po sezóně**, tedy minimálně **2 x ročně**,
- po silném větru,
- po bouřce,
- po delším dešti,
- po mrazu, sněhu nebo námraze,
- po období velkého horka a intenzivního slunečního záření,
- pravidelné plánované kontroly,
- kdykoliv při podezření na změnu stability budky.

Při kontrole sledujte zejména:

- praskání, sesychání nebo kroucení dřeva,
- uvolnění vrutů, šroubů, kotev nebo podložek,
- praskliny v místě zavěšení nebo u kotevních bodů,
- změnu polohy budky,
- vlhkost, hnilobu nebo měknutí materiálu,
- stav podkladu, do kterého je budka připevněna.

Dřevo může vlivem slunce, tepla a střídání vlhkosti **sesychat a praskat**. To je nutné průběžně sledovat, protože i drobná prasklina může časem vést k oslabení konstrukce nebo kotevního místa.

Minimálně **jedenkrát před sezónou a jedenkrát po sezóně** zkontrolujte také **dotazení šroubků a dalších spojovacích prvků**, protože vlivem **sesychání a bobtnání dřeva** může dojít k jejich povolení. Pokud je některý šroubek **uvolněný, poškozený, zkorodovaný nebo jinak nefunkční**, je nutné jej **vyměnit za nový plně funkční kus**. Používání budky bez této kontroly **zvyšuje riziko nebezpečí**.

9. Údržba a zásah při zjištění závady

Údržbu provádějte šetrně a pravidelně. Pokud zjistíte:

- uvolnění budky,
- prasknutí nosného prkna,
- vytržení nebo povolení kotev,
- výrazné seschnutí nebo deformaci dřeva,
- hnilobu, měknutí materiálu nebo jinou degradaci,
- poškození podkladu nebo fasády,

musí být budka **ihned sejmuta z provozu** a nesmí být dále používána, dokud nebude závada bezpečně odstraněna.

Pro doporučenou údržbu a **prodloužení životnosti výrobku** doporučujeme provádět také **pravidelnou impregnaci povrchu budky** vhodným prostředkem určeným pro venkovní dřevo. Impregnaci provádějte pouze na **vnějších plochách výrobku** a vždy dbejte na to, aby použitý prostředek byl po zaschnutí vhodný pro venkovní použití a výběr nátěru zohledněte i s ohledem na ptactvo a přírodu (EKO). Před aplikací impregnace musí být povrch suchý, čistý a bez uvolněných částí.

Nepoužívejte poškozenou budku opakovaně bez opravy. Neprovádějte neodborné zásahy, které by mohly zhoršit bezpečnost výrobku.

10. Doporučení pro dlouhodobé instalace

Pokud plánujete umístit budku na **několik let**, zejména na budovu, fasádu, do parku, v rámci firemního nebo obecního projektu, doporučujeme:

- použít **odolný kotevní materiál pro venkovní použití**,
- navrhnout upevnění s dostatečnou rezervou i pro zvýšenou provozní hmotnost,
- navrhnout řešení připevnění zkušenou, odpovědnou osobou,
- u větších budek nad **3 kg** zvážit **ocelové podpěrné konzole** pod budku,
- vést si jednoduchý **záznam o kontrolách**,
- u veřejných instalací zajistit pravidelnou kontrolu odpovědnou osobou.

U dlouhodobých instalací je vhodné, aby budka nebyla pouze zavěšena, ale aby byla současně **podepřena a mechanicky zajištěna**. U větších budek nad 3 kg doporučujeme, aby budka na ocelových konzolách ze spodní strany **seděla**, byla do nich pevně připevněna a nebyla pouze zavěšená.

Ocelové konzole nejsou součástí balení výrobku. Je nutné je zvolit a dokoupit samostatně podle **hloubky budky**. Hloubka budky odpovídá potřebné **délce ramene ocelové konzole**, která má budku bezpečně podepřít. Doporučuje se použít dvě konzole, které zvýší nosnost i stabilitu připevnění.

Bezpečnostní shrnutí

Ptačí budku instalujte pouze na **pevný a nosný podklad** a vždy s použitím vhodného kotevního materiálu pro daný typ podkladu a venkovní prostředí. **Neumísťujte ji nad průchozí místa** ani tam, kde by při pádu mohlo dojít ke zranění osob. Počítejte s tím, že dřevo může **sesychat, praskat, pracovat vlivem vlhkosti a slunce** a že hmotnost budky se může během provozu zvýšit. Stav budky, uchycení i podkladu **pravidelně kontrolujte**, zejména při pravidelných kontrolách, po větru, dešti, bouřce, mrazu, sněhu, námraze a po období extrémního horka. Minimálně **2x ročně**, tedy **před sezónou a po sezóně**, zkontrolujte dotažení šroubků a v případě poškození nebo uvolnění je vyměňte za nové funkční. Pro delší životnost doporučujeme také **pravidelnou impregnaci vnějšího povrchu budky**. U větších budek nad **3 kg** doporučujeme doplnit spodní **ocelové konzole**, aby budka nebyla pouze zavěšena, ale byla i bezpečně podepřena.